

Українська буржуазія на службі у польської шляхти

Найновіші чудасії унівців

Про одну не зовсім мудру заяву Мудрого редактора унівського органу "Діло".

В "Ділі" з 18 грудня читаємо дивацьку заяву редактора В. Мудрого "Про один цикл статей у "Ділі", заяву, яка оповідає людям про те, що "появилися на сторінках "Діла" в часі між 21 листопада і 3 грудня п. р. десять передових статей на тему політичної тактики нашої попередньої і теперішньої, нововибраної Парляментарної Репрезентації".

І рече Мудрий:

"Не входячи тепер ні в оцінку ні в аналіз цих статей з уваги на цілком невідповідний до цього часу та обіймаючи ними, після шеститижневого побуту в тюрмі, провід у Редакції, вважаю своїм обов'язком заявити, що висловлені в цих статтях погляди на тему програми і тактики нашої Парляментарної Репрезентації є тільки індивідуальним міркуванням автора статей. Тому не може за них нести відповідальності ні Редакція "Діла" ні, як це перевірило, Парляментарна Репрезентація ні теперішній тимчасовий провід Українського Національного Демократичного Об'єднання.

Прикро, що ці статті в такому важливому та важкому часі появилися ще й до всього того на сторінках "Діла" як редакційні".

Так закінчує не дуже мудру заяву Василь Мудрий, редактор "Діла". Думає редактор, що коли він Мудрий, то потрапить когось обдурити, що за ці статті відповідатимуть тільки якийсь таємничий автор, як одиниця, що за них не відповідає ні редакція, ні провід УНДО, ні його парляментарна репрезентація, для якої ці статті були написані.

Коли за них не відповідає ні редакція, ні провід УНДО, то в чийх руках було "Діло" через цілих тих два тижні, коли в нім ці статті містилися й то цей як редакційні на першій сторінці?

Коли тоді сидів в тюрмі Мудрий і Д. Левицький, то була на волі ціла "парляментарна репрезентація", для якої в тих статтях викладалося цілу програму, а не тактику. Кого хоче обдурити мудрий редактор "Діла", що визначування лінії "через Варшаву на Київ", що питання про "західні границі будучої української держави... буде вирішене між будучим українським урядом, який засідатиме в Києві та Польщею" — питаємо, кого він хоче обдурити, що це тільки "тактика", а не програма партії?

Коли Мудрий думає, що він когось цим обдурить, то він не є такий мудрий, як називається. Якщо справа маєтись так, як Мудрий каже, тобто, що за ці статті відповідає якась одиниця, за яку не відповідає ні редакція, ні провід УНДО, ні парляментарна репрезентація, то Мудрий повинен був сказати, хто та однаиця, як вона попала до керування цілою редакцією "Діла" і що з нею тепер сталося.

Друге — коли Мудрий та Левицький були тоді арештовані, то ціла нинішня унівська парляментарна репрезентація: Галушчинський, Луцький, Загайкевич і ін. були на волі й в протигу двох тижнів вони могли спалити ту одиницю.

Ні, справа маєтись зовсім інакше й мудрому редакторові, хоч унівцві, зовсім не вдається тут грати роллю дурня. Це саме ту заяву видано з тактичного боку, щоб якось хоч трошки згладити те враження, що його викликали на Західній Україні голоси преси пісудчиків, захвалюючи нову політику УНДО. Ми щойно в минулому числі вмістили дві статті про знову політику УНДО, а в одній з них сказано, як варшавська "Газета Польська" та львівське "Слово Польське" привітали ту політику УНДО, як "згідну з державною й національною раяією Річпосполитою".

Заяву сказали провідирі УНДО написати Мудрому тільки "для отвода глаз". А нова політика УНДО, як це чулимо з варшавської "Слово Польське" — "може стати зяряддям констрування сходу через Польщу" (походу на Радянську Україну через Польщу). І цього нікими наймудрішими заявами стерти не вдається.

Українська православна церква на службі в польської шляхти

Православний митрополит Діонісій, петлюрівський міністер Огієнко і усе православно-автокефальне начиння перейшли на польську мову. — Союзники канадійського українського православ'я всією силою працювали у виборах за Пісудського списком. — А що ж на це наші свистунівці?

Більшовики сікли да такі, вони нищать церкву, вони клеветують на церкву, що вона служить капіталістичній державі, а тим самим "зневажають бога", — не вірте їм, бо це все брехня, вони тільки так говорять тому, що вони не вірять в бога і т. д. Хто не читав такого про більшовиків в ріжній побожній пресі?

А от послухайте не суди, товарищі читачі! а прочитавши це, запитайте тих побожних християн із свистунівського православ'я, як це вони вам пояснять таку подію, чи історію.

Слухайте: У львівському "Ділі" (а не в харківському "Комуністі") з 18 грудня вмістив довшу статтю один з діячів українського православ'я на Волині, др. А. Річинський. В тій статті він оповідає, як українська православна церква в Польщі стала агентурою Пісудського, продадалася йому геть цілком з митрополичими бексами. Навіть прийняла польську мову. Замість церкви — прийняла назву косяццол, замість "батюшка" — ксьондз і т. д.

Ось що пише цей православний діяч Річинський (подаємо уривки):

1. Українська православна церква прийняла зверхність цивільної влади (над божою!).
2. Готовість вищої церковної влади надати православному польському вигляд (польську мову) при прийнятті обов'язку в актах Церк. Собору, в офіційній митрополії "Wiadomości Kościelna Prawosławna"; заводити спів "Boże coś Polskę" у митрополичому соборі та по деяких церквах.

"Відділи уланів екскортували митрополита Діонісія під час його архієрейських візитів на Волині".

(Бачите — українських селян польські улани катують, а митрополита охороняють!)

Пан Голуцько навіть особисто їздив до Парижа за кандидатом на українського єпископа на Волині.

(Тепер єпископів української

православної церкви та попи на Волині призначе бувши головою петлюрівської поліції шововода Юзефський.)

В часі виборів воеводчу виборчу відозву одинки (пісудчиків) підписали православні попи — луцький Анаст. Павлюковський і володимирський Мик. Широцький.

Митрополит Діонісій видав відозву, в котрій закликав вірних йти за одинкою.

Слідом за митрополитом пішла ціла отара православного духовенства. На деканатських соборчиках спритніші декани повчали духовенство, як агітувати за одинкою навіть в церковних проповідях.

(Тут Річинський ганьбить попи за те, що вони не задумалися навіть, що можуть потім прийти до влади єнедки й тоді буде неприємність.)

"Не задумувалося, каже, д-р Річинський, духовенство над тим, чи піднесеться його й так невисокий авторитет серед православного населення після таких очевидних проявів безпринципності й льякайства".

Митрополит Діонісій відправив у митрополичому соборі урочистий молебін за успіх одинки, потім сфотографувався з соймов прибічного духовенства й фотографія була вміщена в "Гюстрованим Кур'єру Подзєнним".

Ці православні попи закладають для протівяги "Просвіти" свої "добродійні" комітети, а ці комітети торгують горілкою.

Далі Річинський каже:

"Нарешті дійшло до того, що православне духовенство навіть між собою кореспондує вже по польськи". І тут же наводить безграмотного листа "Ks. Dziekana Parafja Demieście" до якогось другого "dziekana" православного, щоб той обов'язково відправив службу божу 11 листопада з подякою боготві за те, що допоміг Пісудському "odprzeia najazdu bolszewickiego".

Давши такий огляд, цей православний діяч каже:

"Отже стоїмо перед перспективою "упаньтовення" польського православ'я".

Не вже ж ще тільки "стоїмо перед перспективою"? Пісудського, як сам песівець Голуцько їздив аж до Парижа шукати українця єпископа; після того, як митрополит їздить під охороною уланів, як Юзефський назначує попи? Ні, добродію православний, це не "перспектива" — це вже в повнім змислі православна агента тура польської шляхти на українських землях для поаньшення українського народу.

Що я бачив і чув на патріотичному з'їзді в Едмонтоні

Признаюся, що за 20 літ мого побуту в Канаді вперше мені прийшлося бути на патріотичному з'їзді. Був я багато разів на українських робітничо-фермерських з'їздах, прислався їм на нарадах, як делегати, вирішували всякі справи. В едмонтонських грушевцях навпаки. Вони вибрали президію з'їзду від всіх відтинків, почавши від послів, а скінчили на скеларях з головою Петром Зваричем.

Свистун забирає вступне слово і перечитує телеграми від самостійників з поза Едмонтону. З початку телеграми читаються гладко одна по одній, але приходить телеграма від "генерала" Сікевича, що ніяк її не відчитаєш. Свистун намагається з телеграмою по шалій президії, але й президія нічого не втне. Але Свистун не дає за програму і каже, як не можна відчитати, то ми й так знаємо, що в ній говориться; а говориться в ній, що ми ще більше об'єднали самостійницькі сили.

Після прочитання оцих незрозумілих телеграм, почалися зв'язи й кожний делегат говорить тільки про більшовиків; одні кажуть, що в них би йшла самостійна робота, але більшовики не дають їм нічого робити, а другі кажуть, що ми би щось робили, але поміж нас шведяться більшовицькі агітатори і мають тепер поле до роботи, бо між фермерами криза.

Подумав я, пропадуть "самостійники" через проклятих більшовиків. Але однак знаходяться люди, які і в таких випадках дають собі раду. Виходить це один делегат на сцену і перше просить секретарів,

щоб все точно записали, щоб він буде говорити. Починає:

— Все те правда, що більшовики чим раз більше завойовують маси за собою і мого порада ось така: щоби таких лідерів, як Навізівський, Войтишин, Кифорук негайно депортувати.

Всі панство заплескало в долоні. Слідуючий забирає слово др. Велс, президент університету і цей вже говорив про науку, що корисна для молоді, та що наука поборює всі труднощі. Біда лише в тім, що не сказав, що в такий критичний час, як зараз, багато родичів не мають спромоги своїх дітей посилати не то до вищих шкіл, але й до публичних через брак взуття й одягу. За др. Велсом забирає слово президент Алберти Брауні. Він дякує президії й голові, що поставив в таке окруження й говорить на тему "криза". "Криза, каже він, є щось страшного, але коли б ми застановились серйозно і подумали над ототою кризою, то вона не така страшна, як її малюють. Я бачу перед Канадою, а зокрема перед Албертою, добробут і по новітній році піде все краще".

Думаю собі і це добре, до нового року недалеко, то не довго прийде чекати на той прем'єрський добробут. На цій кінчиться сесія першого дня нарад. Свистун проголошує на другий день наради на пів десятої години рано.

Наради почалися на другий день в 11-й годині рано, але вже дещо відмінні від нарад першого дня. Починають вже говорити українські посли про економічну кризу. Перший говорить пан посол Горещкий, й каже, що економічна криза,

коли є, то лише тому, що ми до неї не були приготувані. Як би ми були студіювали наперед такі кризи, от хоч би так, як студіюють астрономи астрономію, то ми були б краще з кризою на стріну.

Почав на економічній кризі, а скінчив на астрономії. Астрономи, коли й говорять про якусь комету, то кажуть, що вона засягне своїм хвостом якусь частку світа, але криза, як засягне своїм хвостом із Волостріту, то від неї не сховаєшся, вона й "святото" отці пану в Римі досягнула своїм хвостом. Про це знають і говорять люди, що розбираються в таких справах, а не українські посли.

Другим бесідником був пан Миськів. Цей вже, доповнивши промову п. Горещкого й так таки й сказав, що він доповнить те, що не доказав п. Горещкий. Він сказав:

"Як би ціна впала на фабричні продукти так, як на фермерські, то тоді кризи не було б. А то сталевий трост знизив на залізі 5 процент, а фермерам знизили на пшениці 50 процент і тому тут така нерівність".

Не знає неборака сказати, що ту нерівність викликає капіталістична система, приватна власність на засоби продукції й зникне ця нерівність тільки тоді, як зникне капіталістична система. Але де там панам послам на таких справах розумітися. Це ж не астрономія?

Третім бесідником виступає п. Підручний і цей вже чеше про агрономію, а це: "Як би фермери більше провадили мішану господарку, то такої кризи не було б, а як би це до того плакали расову худобу, то тоді б фермерам жилися, як у бога за дверми, бо й ціна була б добра на їх продукти: більшовики не мали б нагоди кричати на кризу. Краще б було, як би ті більшовики осталися кризу, а давали фермерам вказівки, як понищити буряни на фармах".

Подумав я собі, що більшовики якраз те й роблять, що виконують буряни між бідним українським фермерством, а цими бурянами якраз і є отакі всі нани, які морочать фермерам голови астрономією. Я вас, пане Підручний, вяснюю, що робітники і бідні фермери як виступають за проголошення буряну, то винюють його так, що українські посли не відріжнять тоді астрономії з голубців.

(Докінчення на 5-й сторінці.)

Слідами Карних Експедицій

Окупована імперіалістичною Польщею Західна Україна є сьогодні тереном масових селянських погромів і кровавих оргій білого терору. Події, що розгортаються на цих землях привокують увагу цілого міжнародного пролетаріату.

Західна Україна це бушла Східна Галичина, котра входила перед імперіалістичною війною в склад Австро-Угорщини і частини Волині, Полісся, Підляшшя та Холмщини, що належали колись до бувшої царської Росії. Українське населення живе на цих землях у компактній масі, сягає числа 7 з половиною мільйонів, і в 90% складається з трудящого селянства. Саме в листопаді минуло 12 років від часу, коли західно-українські трудящі маси піднялись до збройної визвольної війни проти польської буржуазії та обшарників. До Польщі були силою прилучені землі Західної України у час, коли міжнародна контрреволюція йшла збройним наступом інтервенції проти Радянського Союзу. Насильством воєнного розбюв відрізано західно-українські землі від їх матірнього пня Радянської України та віддано капіталістичній Польщі для заспокоєння її голоду господарчої експансії. Геройська боротьба за-

хідно-українських трудящих проти окупації тривала і рік. Вогонь революційної боротьби трудящих мас за їх соціальне і національне визволення не вгасав від тоді на цих землях ніколи. На 12-му році окупації, вій спалахнув новим погаром.

Розвиток революційних подій на Західній Україні є тісно зв'язаний з загальним піднесенням хвилі революційних боїв у цілій Польщі. Процеси поступового поглиблення господарчої кризи в Польщі, розгортаються нерівномірно виявили себе в першу чергу найбільш гостро там, де найслабші ланки капіталістичного ладу в Польщі. Сконотично відсталі і мало відпорні на всі наслідки кризи землі Західної України, сповнюючи у капіталістичній Польщі роллю козлонії. Це країна дрібного і середнього промислу, країна великого перенаселення, гострого безземелля і малоземелля. Її господарчим завданням були джерелом сирівця (землі ці багаті нафтою, сіллю, лісами), ринком збуту для промислів корінної Польщі і ринком дешевих робочих рук. Фашизм, шукаючи виходу з кризи, шукає його перш над усе у посиленому грабунку окупованих земель Західної України. Криза, всі неминучі її соціальні наслідки, мусили тому виявити себе на західно-українських землях з подвійною, як у цілій Польщі, силою.

Особливо важливу роллю відіграє на Західній Україні земельне питання. На 6 мільйонів 700 тисяч гектарів землі на Західній Україні майже половина, бо 3 мільйони, є в руках поміщиків, при чому в 85% це поміщики — поляки. На 1 мільйон 250 тисяч селянських по-

сподарств приходить 3 мільйони 700 тисяч гектарів землі. 90% західно-українського селянства це безземельні і малоземельні селяне. Їх доля — це страшна поміщицька неволя. Щоби не вмерти з голоду західно-український селянин приневолений працювати на поміщика, заробляючи по 50—80 і 100 грошей (порівняйте з центами) денної плати за 12 а то й 16 годин праці, або отримуючи в часі живих (з заховаванням феодальної форми винагородження в натурі) плати 16-го—18-го, а навіть 20-го снопа. Все, що заробляє західно-український селянин у обшарника, що він добуває тяжким трудом на своїх голодних шматках землі, він у формі податків мусить віддавати польській державі на покриття воєнних бюджетів і на утримання фашистського окупаційного апарату, себто на утримання своїх власних кайданів. У згоді з польською аграрною реформою, польські обшарники, проводячи капіталістичну раціоналізацію своїх господарств, продають залишки своїх земель на Західній Україні виключно польським воєнним козлоністам, яких наснажує тут влада як збройну надійну опору окупації, як забезпечення запалля в війні з СРСР.

Ціла система реалізування згаданої "аграрної реформи" (парцеляція, воєнне осадництво), обшарничо-кулацька комасация, ліквідація сервітутів) є по суті у шоденомий й виконанні нічим іншим, як тільки системою закріплювання капіталістичних елементів на селі ціною грабунку широким мас трудящого селянства і доведення тих мас до стану що раз більшого зубожіння.

Доповненням грабункової експлоатації ро-

бітничих і селянських мас Західної України є режим політичного терору і денационалізації, режим нещадного переслідування українських робітничо-селянських революційних організацій, поголовного нищення українського шкільництва (перед імперіалістичною війною у самій Східній Галичині було 3,120 українських шкіл, нині у цілій Західній Україні залишилось з того числа, вже тільки 500 українських шкіл). Все це разом створює на західно-українському селі ті умови, серед яких незапеканий голод землі, голод праці і хліба, з невідпорою силою перероджується в активну боротьбу.

Польські капіталісти, обшарники, журукулі й козлоністи — це основна підстава польської окупації на Західній Україні. Класовий визиск сплітається, на цих землях, тісно з національним гнітом. Боротьба українських селян проти польської окупації за їх національне визволення, будучи рівночасно боротьбою проти визиску польських обшарників, спрямовується неминуче і що раз більше у річище класової боротьби.

Всі буржуазні уряди Польщі намагались зламати революційну боротьбу західно-українських трудящих мас неперервним терором масових політичних процесів і кровавих масако доконування на робітниках і селянах. В 1923—24 роках виконано ряд смертних присудів у Львові, Золочеві, Чорткові, розстрілюючи революційних борців за соціальне і національне визволення західно-українських трудящих мас.

(Далі буде.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ЧИТАЙТЕ І РОЗПОВСЮДЮЙТЕ ТАКІ ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛИ:

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" — одиниць український робітничий часопис в Канаді, виходить три рази на тиждень. Передплата: \$4.00 на рік, \$2.00 на півроку.

"ФАРМЕРСЬКЕ ЖИТТЯ" — одиниць дієсно фермерський український часопис в Канаді, що боронить інтереси пращюного фермерства. Передплата: \$2.00 на рік, \$1.00 на півроку.

"РОБІТНИЦЯ" — одиниць журнал в українській мові для працюючого жіноцтва, виходить два рази на місяць. Передплата: \$1.50 на рік, 80 центів на півроку.

"БОЙОВА МОЛОДЬ" — одиниць журнал в українській мові для української робітничо-фермерської молоді, виходить раз на місяць. Передплата лише 50 центів на рік.

Передплату на повищі часописи й журнали посилайте або до кожного часопису зокрема, або на поштову адресу:

WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASS'N, Ltd.
Cor. Pritchard & McGregor Sts.
Winnipeg, Man.